

Suriye Alanlarında Uçak Savaşları

Pozisyon Değerlendirmesi
Haziran **2017**

Jusoor Araştırma Merkezi
Araştırmalar Birimi

جسور للدراسات
JUSOOR for STUDIES

Jusoor Araştırma Merkezi Ortadoęu bölgesinde, ze-likle Suriye ile bağlantılı meselelerde, siyasi toplumsal ekonomi ve kanuni alanlarında çalışmalar bilgiler ve araştırmalar yayınlayan, devletin çeşitli uzmanlık alanlarından karar sahiplerine, yetkililere, kalkınma alanında çalışanlara bölge meseleleri ile ilgili dengeli kararlar almalarında onlara gerçekçi ve net verilere dayanan raporlar sunan bağımsız uzman kurumdur.

yayın hakları Jusoor Araştırma Merkezine aittir © 2017

TURKEY - Gaziantep

info@jusoor.co
www.jusoor.co

Önsöz

ABD Suriye rejimine tabi bir savaş uçağını Rakka civarında düşürdü. Ve ABD ilk kez altı yıl önce başlayan Suriye krizi boyunca ABD tarafından Suriye rejimine tabir bir savaş uçağı düşürüldüğünü duyurdu.

Lakin uçak düşürülmesi iki ay içinde rejim güçlerini beş kez hedef alınmasını teşkil etti, bu durum Moskova'da ve Tahran'da bulunan rejim siyasetçilerine endişe yaratmasına neden oldu ve Suriye'de ABD stratejisi dramatik bir şekilde gelişerek uzun yıllar boyunca bölge kaybolan rejime karşı politikası baskılı bir şekilde değiştiğini gösterdi.

Savaş uçağı hedef alınması iki taraf arasında önemli bir dönüm noktası temsil etti, ve karadan giden konvoyları ve hatta insansız hava uçakları hedef alınma anlaşmazlığına savaş uçakları tarafından hedef alınması muhaliflerin kabiliyeti kapsamı dışında oldu ve hatta Suriye demokratik güçlerin ve DAEŞ terör örgütün kabiliyeti kapsamı dışında oldu, günlük olarak yoğun savaş uçakları kullanılmasına rağmen düşürülme kazaları nadir durumlarda yetindi.

Uçağın hedef alınması birçok taraflara bazı mesaj gönderdi ve en önemli bu taraflar İran, Suriye rejimi ve Suriye demokratik güçleri.

Koalisyon güçleri kanuni açıdan terörle mücadele kavramına dayanıyor, ve bu terör örgütleri bu ülkelerin vatandaşlarına saldırı düzenlediği dayanak olarak gösteriyor, ve merkezi hükümet bu saldırılara mani olamadığını iddia ediyor. Ancak koalisyon güçleri rejim güçlerini hedef alması terörle mücadele vasfını ve bu vasıf sonucu Suriye'de kendine görev edindiği kanuni dayanağını değiştirebilir ve Suriye'deki savaş ilk kez uluslararası kanun kavramları çerçevesinde bir savaşa dönüşebilir, dolayısıyla Rusya ABD ile ilişkilerini tamamıyla gözden geçirip yeniden masaya oturup yeni anlaşmalara zorlayabilir ve bu ikili ilişkilerin Suriye'de şeklini belirleyebilir, ve nüfuz alanları paylaşımını yeniden tartışmaya açabilir, ayrıca Washington böyle bir tartışmaya sıcak bakıyor olabilir, çünkü seçeneklerini eski dönemin anlaşmalarına dayalı olarak mahsur kalmak istemiyor olması yeni dönemin öncelikleri ile çelişkili ve farklı olması aşıkardır.

Bu rapor geçtiğimiz ay boyunca Suriye rejimine defalarca ABD ve yabancı müttefikleri tarafından düzenlenen saldırılar açısından mesajları okumaya çalışmaktadır ve bu olayın olası tepkileri de ve tekrar olma imkânı durumunu okumaya çalışmaktadır

Suriye rejimine üst üste düzenlenen ABD saldırıları

Han Şeyhun beldesinde rejim tarafından düzenlenen kimyasal saldırı sonucunda yüzlerce sivil hayatını kaybetmiş ve ABD buna karşılık misilleme ederek 06/04/2017 tarihinde ABD Akdeniz’de bulunan iki savaş gemilerinden Humus şehrine yakın olan Şayrat hava üssünde bulunan rejim güçlerin (59 Tomahawk) roket ile hedef aldı, bu saldırı rejime karşı dolaylı olarak ilk kez Beyaz Saraydan askeri bir emir verilmişti.

18/05/2017 tarihinde ABD savunma bakanlığındaki yetkililer ABD liderliğindeki koalisyon uçakları rejim yanlısı bir konvoyu hedef aldıklarını duyurdu, görünen o ki konvoyda Şii milisleri bulunuyordu ve Ürdün sınırı yakın koalisyonun askeri mevzilerine doğru ilerliyordu.

06/06/2017 tarihinde İran milisleri Suriye rejimin generalleriyle birlikte Humus’un güneydoğu çölünde yer alan Sabe'l-Biyar bölgesi ve Zaza kontrol noktasını bağlayan çatışmasızlık yolun hatlarını geçerek askeri Tenef üssüne ulaşmayı denedi, konvoyda bir tank, toplar, uçak savar ağır silahları, silahlı araçlar ve 60 kişiden fazla asker bulunuyordu, ABD Rusya ile olan sıcak hatta kendilerini uyardı, lakin bu uyarılar cevapsız kalmasından dolayı uluslararası koalisyona tabi ABD savaş uçakları konvoyu hedef alarak iki top makinasını, uçak savar ve tank savar ağır silah makinalarını imha etti.

Suriye rejimini destekleyenler güçlere bağlı insansız hava uçağını uluslararası koalisyona bağlı olan güçlere saldırılar düzenlemesinden sonra ve bu saldırılarda herhangi bir zarar meydana gelmemesine rağmen 08/06/2017 tarihinde bu uçak Washington liderliğinde uluslararası koalisyon tarafından düşürüldü.

18/06/2017 tarihinde ABD uçakları Rakka şehrin güneyinde Suriye rejimine bağlı 22 Sukhoi uçağını düşürdü.

Amerika Birleşik Devletleri Tarafından Rejime ve Onu Destekleyen Yabancı Güçlere Yönelik Askeri Saldırıları

2017/06/20

Uluslararası Koalisyon
Suriye-Irak sınırında bir
uçak düşürdü

2017/06/18

Uluslararası Koalisyon
rejim kuvvetlerini ait
insansız bir uçak düşürdü

2017/06/08

Uluslararası Koalisyon
Rejim Güçlerine Ait
İnsansız Bir Hava Aracı
Düşürdü

2017/06/06

Koalisyon güçlerine ait bir
uçak Tenef üssüne
yaklaşmaya çalışan bir
konvoyu vurdu

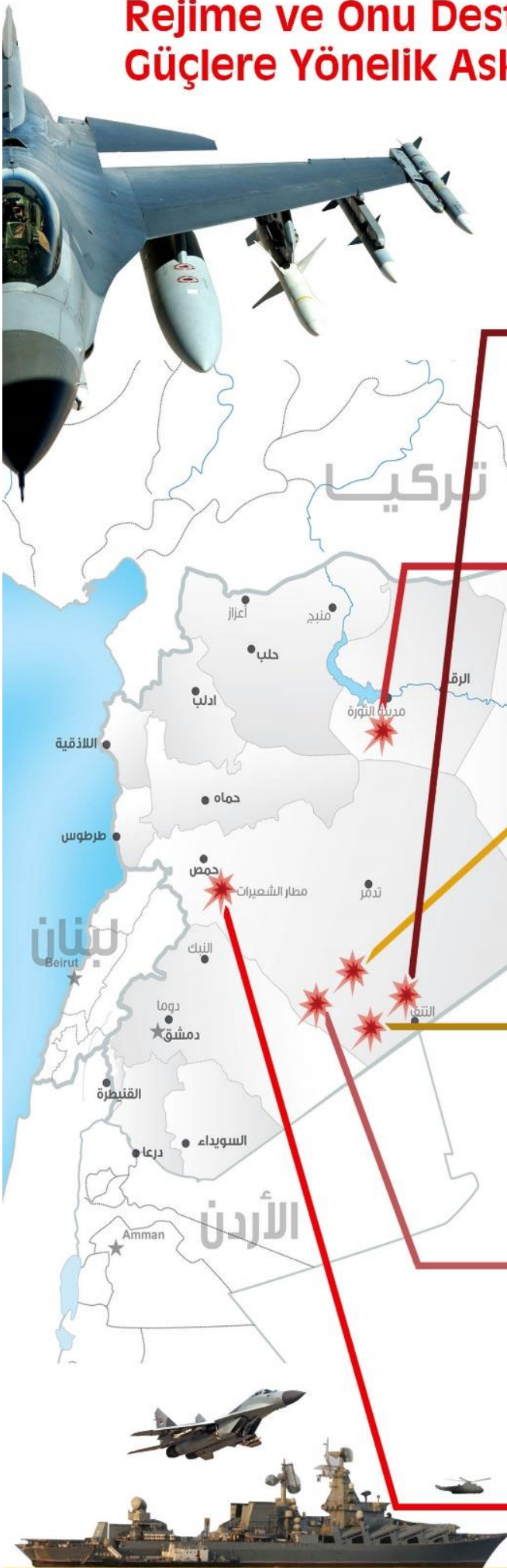
2017/05/18

Koalisyon uçaklar Ürdün
sınırına yakın rejimin
askeri konvoyunu vurdu

2017/04/06

Şayrat askeri hava üssüne
Tomahawk füzesi (59)
saldırı düzenlendi

Uçağın düşürülmesi

Uluslararası koalisyon bildirisinde, Suriye rejimine bağlı 22 Sukhoi uçağı 18/06/2017 Pazar günü saat 18:43 dakikasında Rakka güneyinde Suriye demokratik güçlerinin mevzilerini hedef aldığını ve bu nedenle ABD uçakları 22 Sukhoi uçağını düşürdüğünü beyan etti. Lakin Suriye rejimi 22 Sukhoi uçağı Rakka¹ şehri içinde DAESH alanlarını hedef aldığını söyledi.

Uçak düşürülmesi Rusya ve ABD arasında gerginliğin artmasına neden oldu, ve Moskova, Amerikan kuvvetleri² tarafından yapılan bu eylem uluslararası hukuklara ihlal ve düşmanca bir eylem olduğunu gördü, ve Rusya dışişleri bakanı açıklamasında Suriye’de³ ABD ve Rusya arasında koordinasyon ve iletişimi kesilerek Rusya cevabını bu şekilde verir dedi.

İki ülke arasında bu gerginlik 22/06/2017 tarihinde NATO’ya bağlı bir savaş uçağı Rusya savunma bakanını taşıyan bir uçağı yaklaşıp garip bir olay yaşanmasına neden oldu ve Rus uçağı onu kovaladıktan sonra çekildi. Olay hakkında ABD Rusya’yı sorumlu tuttu lakin Rusya bu casus uçağı kışkırtıcı⁴ bir hareketlerde bulduğu ifade ederek cevap verdi.

Mesajlar ve içerikler

ABD kuvvetleri Donald Trump iktidara geldiği zamandan beri Suriye’de daha çatışmacı bir politika izledi, ve bu kuvvetler siyasi mesajlar göndermekte yada DAESH hariç aktörlere karşı dolayı bir şekilde hedef alması sayesinde kontrol sınırlarını çizmekte tereddüt etmediler, çünkü hedef alma görevi sadece eski Obama döneminde izin verilmişti.

Rejim uçakları Rakka güneyinde Suriye demokratik güçlerini hedef alması rejim tarafından sadece bir denemeydi, bu deneme Tahran ve Moskova tarafından da olabilir, çünkü savaş sınırlarını ve Amerikan kuvvetleri ve Kürt milisler arasındaki ittifak şeklini testten geçirmek amacıyla ve Rakka savaşında pay kazanmak isteyen rejim yanlıları taraflar devamlı bir şekilde bunu denemişlerdi, ayrıca doğu bölgesinde kontrol alanlarını paylaşmak için saha müzakereleri tekrarlamak istemişlerdir.

Buna karşılık, uçak düşürülmesi Amerika bu taraflara karşı baskılı bir mesajı verdi, dolayısıyla ABD kendi kontrol bölgelerine herhangi bir taraf müdahale etmek isterse onu önlemek için gerekli tedbirleri almakta tereddüt etmeyeceğini göstermek için bu mesajı vermişti.

Amerika’nın cevap şekli ve savaş ortaklarını dünkü müttefikler tarafından saldırıya uğraması sonucu meydana gelen gerginliği bertaraf etmek için ve

kırsalda onlara güven verme çabalar göstermiştir ve gelecek konuşlanmaları hesap ederek ve gelecek anlaşmaların sonucunu hesaplayarak yapılmıştır.

Lakin Amerika'nın tavrı, uçak Suriye demokratik güçlerini hedef alması sonrasında düşürülmesiyle SDG öneminden kaynaklanmıyor koalisyon güçlerin adına girdiği savaş öneminden kaynaklanıyor. Çünkü bu güçlerin karargahları 25/04/2017 tarihinde Türkiye tarafından benzer bir şekilde hedef alınmıştı lakin Amerikan kuvvetleri onları savunmak için ve bu saldırı ABD askeri üslerine çok yakın olmasına rağmen herhangi bir askeri operasyon yapmamıştı, görünen o ki ABD doğu bölgesinde ve Rakka savaşı için hazırladığı planları koruduğu kadar Kürt milislerini koruyamamış olması dikkat çekmişti.

Bu saldırı doğu bölgesinde ABD ve Rusya arasında nüfuz paylaşımı konusunda anlaşma olmadığını yada DAEŞ sonrasında aşama detayları hakkında sorunlar olduğu göstermiştir.

Rusya savunma bakanı Hamim üssünde bulunduğu sırada saldırının gerçekleşmesi ABD'nin yeni üslubu Rus tarafında endişe yarattı. Amerika'nın anlaşmalara göre sınırlı rolü Amerikan başkanı Trump'ın gelişi ile bu topraklarda bulunan Rusya ile anlaşma olmadan savaş alanını genişletti ve Rusya ABD nüfuz alanını değişmesi kendine danışmadan gerçekleştiğini düşünüyordu ve bunu bir hak olarak biliyorlardı ve güney doğuya uzanması iki tarafın hakkını teminat altına alınması için anlaşmalar yoluyla olması gerektiğini düşünüyordu. Ama Amerika azından şu ana kadar bu konuya anlayış göstermediği aşıklardır.

Ve Suriye'deki bütün bu gerilim ortamına rağmen, Rusya ile Amerika arasındaki ince ip kopmaması nedeniyle bu ince bağ direk karşı karşıya gelmelerini engelleyecektir, ve parmak ısırma oyunu devam edecektir, dolayısıyla birbirinin yakın müttefiklerini hedef almaya devam edeceklerdir (Suriye demokratik güçleri ve Suriye rejimi güçleri) ve hiç bir zaman birbirine saldırmayacaklardır.

Görünüşe göre Rusya sınırlı manevralar yoluyla ABD yönetimini tekrar test etmek istemiştir, ve Rusya Suriye'den geniş bir alan isteyerek bu alan içinde kırsal hariç Şam'ı, (kuzey, batı ve doğu kırsalları hariç) Humus'u, Halep'i ve sahil ve bu bölgelerin hepsi berberine bağlı olması şartıyla istemiştir. Ayrıca ABD de Suriye'nin doğu bölgesini, Şam'ın doğu kırsalını, İdlip ve Halep kırsallarını istemiştir.

Rus kuvvetleri ve Amerikan kuvvetleri arasında anlaşmazlık güney bölgesinde (Deraa ve Süveyda) ve Deyrizor ve Rakka bölgelerinde nüfuz paylaşımıyla ilgili olacaktır çünkü bu bölgelerde su ve petrol kaynakları bulunmaktadır.

Güvenli bölgede yada çatışmasızlık bölgelerinde, güney bölgelerinde, Deriyor ve Rakka şehirlerin geleceği, ve 2017 temmuz aynı bitmeden önce sona ermesi beklenen Rakka savaşından sonra Kürtlerin geleceği hakkında ha hassas onular Rakka savaşı sona ermesinden bir sonraki aşamaya ertelenecektir.

Dipnotlar

¹ US shoots down Syrian government fighter jet that dropped bombs near coalition-backed forces fighting Isis, The independent, 18/6/2017: <https://goo.gl/u6G5mq>

² Russia warns US its fighter jets are now potential target in Syria, The guardian, 19/6/2017: <https://goo.gl/xAa4Mc>

³ Russia warns US its fighter jets are now potential target in Syria, The guardian, 19/6/2017: <https://goo.gl/xAa4Mc>

⁴ Russian defence minister's plane buzzed by NATO jet over Baltic, Reuters, 21/6/2017: <https://goo.gl/qhGhaC>